

— Az elmúlt év őszén járt nálunk a turkui egyetemi ifjúsági szervezet delegációja. Akkori megbeszéléseink során szó volt a kulturális cserelehetőségekről is. Hasonló értekezésünk volt a közeli testvéregeinkkel. Mindezek nyomán merült fel a jelenlegi rendezvénysorozat gondolata — tájékoztatott az előzményekről dr. Simoncsics János közvelődési főelőadó.

Április 15—20. között első ízben rendezte meg a József Attila Tudományegyetem közvelődési bizottsága a Szegei Egyetemi Színházi Napokat. Az események sorában a JATE-klubban a Szegei Egyetemi Színpad új előadásának ösbemutatóját, az Auditorium Maximumban pedig a turkui egyetem színjátszóinak játékát tekinthették meg az érdeklődők. A változatos programot a Collegium Artium keretében Koltai Tamás színikritikus vezetésével a világszínházról folytatott beszélgetés és vita, valamint a szegei együttes „Miként”-je egészítette ki.

Filmes némajáték

Szögletes, néhol Chaplint is idéző mozgás, a jelentéktelen kisemberek élesen eltérő viselke-

Régi idők mozija — színpadon

désformái a különböző, mégis mindennapi életszituációkban, lazán összefüggő hangulat- és cselekményfoltok, helyenként szemforgatásan apróra törített játékok. E momentumok jelentőségnek meg az *Ejszakai előadás* képzeletbeli filmvásznán. A néző a régi idők mozijában úgy éli meg a színházat, amely — legalábbis légkörében — a hamsuni és kaffkai világba enged bepillantást. S hogy mennyire sikerül ez? A további értékelés-elemzés helyett erről beszéljenek az előadás megtekintői!

Egy fiú, közvetlenül „moziból” jövet: — Most még ne! Szeretném még egyszer megnézni... Hát jó! Az ötlet nekem nagyon tetszik, a darab sokféle asszociációra ad lehetőséget. Azt hiszem azonban, hiányzik a teljes egység. Meg túlságosan artistikus, közvetett a játék.

Két lány, a darabról való beszélgetés közben: — Leginkább Kafka világára emlékeztetett bennünket. De sajnos, elvesztettük a fonalat, még valahol az elején. Ott nagyon tetszett az al-

majelenet. Sok dolgot azonban nem értettünk... Am, az is lehet, hogy bennünk van a hiba.

Egy fiú a játékteremben: — Jó, jó, de nem értem, mit akartak a darabbal.

Mások: — Számomra megfoghatatlan volt. Viszont a némafilmet kitaláló. Ritkán lát ilyen az ember.

A további vélemények az előzőekben leírtakkal egyeztek meg többségükben. Ezek után felkerestük a „másikat”, *Csikós Istvánt*, az előadás író-rendezőjét, hogy beszéljen az ösbemutatóról: — *Hamsun: Éhség* című regénye és *Kafka* egy rövid novellája nyomán íródott maga a darab, amelyben a kaffkai egyszerű ember és Hamsun örökmozgó figurája elevenedik meg. Hiszek abban, hogy a két típus csak együtt igaz. Az *Ejszakai* előadással a nyitott színházról kívántunk megőrizni annyit, hogy a néző állandóan aktív részese legyen a játéknak. Ezért is hagytuk el a szöveget, s próbáltuk egy némafilm illúzióját kelteni, elsősorban a nézőben keletkező asszociációkra építve.

Sok helyen megfordultunk már eddig. Jártunk Amsterdamban, Svédországban, Dániában. A múlt évben nemzetközi amatőr színjátszó fesztiválon vettünk részt Bergenben. Örülünk, hogy Magyarországra is eljöhettünk. Természetesen otthon is sok felépésünk van.

Milyen darabokkal lépnek fel, hogyan készülnek rá?

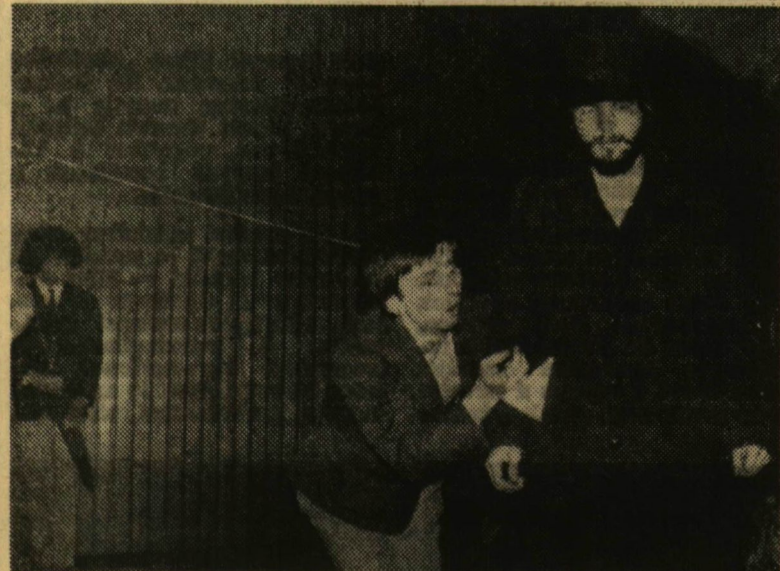
— El kell mondanom, hogy a

Miért pont ezt a művet hozták Szegedre?

— Finnországban a mostani a szovjet dráma éve, ezért tűztünk műsorunkra. Repertoárunkban még szerepel állatmese gyermekeknek, Brecht-darab, információjáték a latin-amerikai jun-tákról. Mégis úgy éreztük, ez a legjobban bemutatható produk-ciónk, sokan ismerik is a színmű- vet.

Mikor láthatjuk viszont újra a társulatot?

— Erre Olli válaszolt: — Mostani megbeszéléseinken szó volt egy több éves kulturális csereakció lehetőségéről is. E szerint legkö-

Koldusjelenet az *Ejszakai* előadásból

A finn diákszínház

A szegei egyetemisták körében nagy sikert aratott a turkui egyetemi színpad április 17-i bemutatkozása. A skandináv országból érkezett fiatal amatőr színjátszók *Il' Petrov* nálunk is népszerű művét, a *Tizenkét szék*-et adták elő. A közönség finn nyelvismeret híján is méltán lehetett elégedett: szépen kidolgozott, jó produkciót láthatott. Mi most mégsem az előadásról érdeklődünk, hanem megragadva az alkalmat, rövid ismerkedő beszélgetésre kértük meg vendégeinket: *Olli Vesalát*, a turkui egyetem ifjúsági szervezetének külügyminiszterét és *Maarit Pyökört*, a színpad vezetőjét.

Megtudtuk, hogy a turkui színpad immár 20 éves múltra tekint vissza. Nemcsak diákok, más rétegbeli fiatalok is tagjai a 170 fős együttesnek. Maarit folytatta a bemutatást:

A költő és az egyik Pár (Kelemen László felvétele)

60-es években mi is abszurd játékokkal kísérleteztünk, ez azonban nem tetszett a közönségnek, hiszen sokféle emberből tevődik össze. Epp ezért célunk most olyan előadásokat bemutatni, amelyekben aktuális kérdésekről szólunk, közérthetően. Felkészülünk is, ennek megfelelő: tanfolyamokat szervezünk, speciális témaesteket rendezünk. Hetente háromszor tartunk 3—3 órás próbát, amelyeken először hang- és beszédgyakorlatok vannak, ezt követi a szövegpróba. A végén mindig értékeljük önmagunkat. Így készült a *Tizenkét szék* is.

zelebb a zenei csoportok cserelátogatására kerül sor. S csak ezután jöhet számba ismét a színpad. Ez bizony elég hosszú idő.

Kanyarodjunk végül vissza ismét a színházi napokra. A kezdeményezés értékességét mi sem bizonyítja jobban, mint az a nagy érdeklődés, amely a bemutatókat kísérte. Ha a későbbiekben még további külföldi és hazai csoportok is csatlakoznak a napokhoz, az valóban jó hírverése lesz az egyetemi amatőr színjátszásnak!

SZALAY ZOLTÁN

Néprajz a SZOTE-n Dolgozat a dolgozatról

Néprajzi hetet rendeztek a Szegei Orvostudományi Egyetemen. Az eseménysorozat április 17-én a SZOTE klubjában *Tóth Béla* József Attila-díjas író nyitotta meg. A klubban népviseleket és ruhadíszeket bemutató kiállítást, a Janosó Kollégiumban, a Móra Ferenc múzeum néprajzi anyagából válogatott tárlatot, a szemklinikán a Tápéi Házipari Szövetkezet munkáit, a szakszervezeti klubban pedig népi hímzéseket tekinthettek meg az érdeklődők. A tárgyi néprajzi emlékek mellett népünk szellemi örökségének bemutatására is sor került az április 21-ig tartó néprajzi héten.

Az első napon *Ávéd János* mutatta be néprajzi gyűjteményét diákepek segítségével, majd táncszínház rendezték. Április 18-án

Iffy László József tartott előadást a Szegei-környéki népéletéről, *Marosi Júlia* balladákat, kesergőket, átkokat, siratókat és népdalokat, *Kókai Rozália* és *Fábián Éva* moldvai meséket és dalokat mutatott be.

Sor került a szemészeti klinika tantermében *Moldován Domokos* sokat vitatott dokumentumfilmjének, a *halottlátnok* vetítésére. Utána a *Muzsikás együttes* adott műsort a SZOTE-klubban. Szerepelt a programban *Thorma László* és *Teszary Gábor* népköltészeti estje, *Lükő Gábor* előadása a csillagmitoszról, továbbá a *Vizöntő együttes* koncertje. A nagy érdeklődést kiváltott rendezvénysorozat *Polyák Ferenc* népi fadaragó kiállításával és bemutatásával zárult.

Fürge ujjak zongoráznak a billentyűkön, formás betűk, szavak, mondatok sorakoznak az írógép-be fűzött hófehér papírlapon. Itt-ott még sántít a fogalmazás, a szakmai zsargon használata. Az első példányok javára válik, ha a szakvezető tanár elolvassa, korigálja. Készül a szakdolgozat, a diplomamunka, a vizsgadolgozat, több hónapig, évig tartó szakirodalmas és kísérletezés eredményeként. A tanárszakos hallgatók szakdolgozatot, a biológus, fizikus, matematikus és vegyész szakon tanulók diplomamunkát, a programozó matematikus szak végzősei pedig vizsgadolgozatot írnak. Mindegyiket az utolsó fél-év közepe táján kötelező benyújtani, államvizsgára engedélyt csak az elfogadás után adhat a JATE Természetudományi Karának tanulmányi osztálya.

A kezdet

Legtöbben már két évvel korábban sötét előbb előttük, melyik tudományágit kedvelik a legjobban. Diákkörön vesznek részt, esetleg ismerkednek a tanszékeken folyó kutatómunkával.

— Feltett szándékod, hogy itt szakdolgozol? — Kérdezem egy másodéves hallgatótól az egyik diákköri ülés után.

— Hogyne, már a témát is megkaptam — válaszolja. Egy év múlva a második diákkör aktív tagjaként látom viszont. Mint mondja, „kedvenc” érdeklődési köre jobban illeszkedik ennek a tanszéknek a kutatási irányába. Ez az egyik oka a vándorlásoknak. A másik, mikor a hallgató olyan tantárggyal barátkozik meg, amely addig nem szerepelt a kötelező órászámban.

— Az elhatározáson lehet változtatni. Egyedül a biológus szakbizottság bírálta el a hallgatók jelentkezését. Más szakon nem nagyon van ilyen irányítás. Csak az egyes tanszékek szabják meg, hogy hány főt tudnak fogadni.

Sokan külső szakvezetőkhöz, kutatóintézetekbe nyerne beosztást. A jó szakvezető mindenütt segítőkész, de semmiképpen sem írja meg a diák helyett a dolgozatot. — mondja *Gunda Miklósné* főelőadó a tanulmányi osztályon.

Tanár vagy kutató?

— Mi a különbség a szakdolgozat és a diplomamunka között? — érdeklődöm *Kovács László* biológia szakmódszertan oktatótól:

— Gyakorlatilag semmi. A tanárszakosok zöme nem módszer-tanból szakdolgozik, némelyik szaktárgyat pedig nehéz összekapcsolni a gimnáziumi tananyaggal. Régebben olvastam egy munkát, amely a mikrobiológiai kísérletek középiskolai szakkörön történő alkalmazását tárgyalta. Aki írta legfeljebb évente egyszer használhatta fel a tanításhoz. Olyan témát kellene adni a tanárjelölteknek, aminek gyakorlati előnyét látják. Ellenérv, hogy a szaktudomány egy adott részében való elmélyülés elengedhetetlen a tudományos jártasság megszerzéséhez. A pályára felkészíteni a tanárképzésnek és a kutatóképzésnek egyaránt feladata. A két-ő bizonyos fokig ül egymást, az egyetemi oktatás egyik alap-problémája. Ezek során el lehet érni, hogy mind többen érdeklődjenek a szakmódszertan iránt.

A hozzáállás

— Kevesebb az idejük a tanárszakosoknak a laboratóriumi kísérletekre, ami a szerves kémiai preparatív mennyiségi munkában hátrányt jelent — mondja dr. *Penke Botond*, az Orvosi Vegytani Intézetben.

— A dolgozatok is biztosan szerényebbn...

— Egyértelműen nem lehet kijelenteni. Ok is heti 20—30 órát töltötte bent a tanszékeken. A hallgató hozzáállásán múlik, mit tud

felmutatni. Igaz, a vegyészek speciális ismereteket kapnak, amely megkönnyíti a problémák megoldását. De a témák többsége olyan, hogy érdemes velük foglalkozni, egyik sem eldobható.

— Volt-e kimagaslóan eredményes dolgozat?

— Nem valószínű, hogy egy év munkája újat hozna, legfeljebb részfelismeréseket lehet elérni, ezek összehangolt csoportmunkával már eredményhez vezethetnek. Volt úgy, hogy a kedvező időpillanatban született jelentős tudományos eredmény.

Valamelyik idegen nyelv tudása legtöbbször alig nélkülözhető. Senki sem győzi szavanként ki-szótározni a külföldi szakfolyóiratok cikkeit, a könyvek fejezteit. Akad, aki a szakirodalmi jegyzék gyarapításába bevonja az ismerős bölcsészeket is. Mások angol, német órákra járnak, bízva, hogy erőfeszítésük másutt is kamatozik.

Záradék

Amint együtt a szakirodalom, és a kísérleti eredmény hozzá lehet kezdeni a pótyóttetéshez egy kölcsönként írógépben. Az ügyesebbeknek lépéselőnyük van. „Szakdolgozatot gépelek” olvasható itt is, ott is illyentájt a kollégiumokban.

— Először a szakvezetőnek kell beadni, ő elvégzi az esetleges javításokat, a tanszékeken bírálattal látják el és ezután küldik be hozzánk. A kérések nagy része az adminisztrációval okolható. — mondja *Gunda Miklósné*.

Ismerősöm utolsó éves matematikus hallgató. Amíg arra vár, hogy az akadémia számítógépén lefutathassa a programot, felső-hajt. Nosztalgia érez, pedig még ki sem lépett az egyetem falai közül? Ha igen, a kezében szorongatott diplomamunka miatt. Ami öt évi fáradság gondjának, örömeinek rövid összefoglalója.

JÁMBOR ERNŐ

BÚCSÚKÍSÉRLET

Búcsú, hiszen a fiatal szegei egyetemi költőnemzedék tagjának, *Zalán Tibornak* az utolsó nyilvánosság előtti jelentkezése utolsó találkozása volt ez közönségével ilyen közvetlen formában Szegeden. Amiről pedig szó van, az a Költészet Napja tiszteletére április 10-én a JATE-klubban megtartott költői est.

Zalán Tibor merőben új hangjával, nagyszerű képzelőerejével, jó témaválasztásával és sajátos költői eszközeivel hívta fel magára a figyelmet néhány esztendeje. Azóta számos napi- és hetilap, folyóirat közli rendszeresen verseit, a szegei ifjú poétanemzedék egyik igen tehetséges tagjaként tartják számon. Többek között ezek az eddigi pályafutást értékelő gondolatok hangzottak el a barát-kritikus *Szigeti Lajos* bevezető szavában.

Kísérlet. „Egy próbálkozás a nagy avantgarde szabadvers vizsgálatairól.” — vallja a szerző az est magvát alkotó *Enek a na-*

pon felejtett hintalóért című költeményéről. (A verset *Nagy Zoltán* színművész tolmácsolta nagy-nagy hitelességgel, *Perczel István* gitárkísérettel.) De jelentős kísérletrel van szó abban az értelemben is, hogy a „mammutmű” mintegy összegzés kíván lenni; mindannak egyetlen versbe tömörítése, ami egy huszonegyéves, mindenre érzékenyen reagáló költő életéhez hozzátartozik (s ami a kivülálló számára éppen ezért nem is mindenütt érthető).

Hasonló kísérletekről szokásosan eszünkbe ötlő kérdés: az eddigiek lezárását, vagy új korszak nyitányát jelenti-e a szerzőnek? Zalán Tibor számára a mostani — mint az Enekből is kiderül — az új hang. — „Bejézó esz-közök kere... — Mindezenre a... jelenlé-tükkel is bizo... — várják a folytatást.

— SZK —